

3 - Moje prawa przed sądem

Gdzie odbędzie się rozprawa główna?

- Sąd policyjny (*tribunal de police*) jest sądem właściwym w sprawach najmniejszej wagi (wykroczenia zagrożone karą grzywny od 1 EUR do 25 EUR (np. naruszenia przepisów kodeksu wiejskiego) i wszystkie naruszenia przepisów ruchu drogowego (np. spowodowanie wypadku ze skutkiem śmiertelnym);
- Sąd poprawczy (*tribunal correctionnel*) rozpoznaje sprawy o występki lub zbrodnie, których kwalifikacja prawna została ustawowo zmieniona na występki (zbrodnie, do których zastosować można okoliczności łagodzące);
- Sąd przysięgłych (*cour d'assises*) rozpoznaje sprawy o najpoważniejsze przestępstwa (zbrodnie, do których nie można lub nie należy stosować okoliczności łagodzących).

Czy rozprawa jest jawna?

Co do zasady rozprawa jest jawna i odbywa się w sali rozpraw dostępnej dla publiczności (osób postronnych, dziennikarzy itp.), chyba że jest to wykluczone ze względów bezpieczeństwa.

Jeśli jesteś pokrzywdzony przestępstwem przeciwko obyczajności (np. ofiarą zgwałcenia), możesz zwrócić się do sądu o rozpoznanie sprawy przy drzwiach zamkniętych, tzn. o ograniczenie dostępu do sali rozpraw do osób, których rozprawa bezpośrednio dotyczy.

Jeśli sprawa dotyczy umieszczenia w zakładzie zamkniętym sprawcy, który nie odpowiada za swoje czyny z powodu zaburzeń psychicznych, sprawca taki może wnieść o rozpoznanie sprawy przy drzwiach zamkniętych, na co prokurator może nie wyrazić zgody.

Kto rozpozna sprawę?

Sędziowie zawodowi sądu policyjnego lub sądu poprawczego. Jeśli jednak sprawa toczy się przed sądem przysięgłych, o winie oskarżonego decydować będzie wyłącznie 12 przysięgłych. Następnie wspólnie z trzema sędziami zawodowymi zdecydują oni o wymiarze kary.

Czy możliwa jest zmiana przedstawionych zarzutów/aktu oskarżenia w trakcie rozprawy?

Prokurator i sędzia mogą odmiennie potraktować charakter zarzucanych czynów. Jeżeli na przykład rozbijeś szybę samochodową, prokuratur może ścigać za usiłowanie kradzieży, podczas gdy w rzeczywistości jedynym twoim zamiarem było rozbicie szyby. Sąd może dokonać innej kwalifikacji tego czynu i uznać, że jest to przypadek zniszczenia rzeczy. Sąd ma jednak obowiązek poinformować cię o zmianie kwalifikacji, aby umożliwić ci przeprowadzenie obrony w oparciu o tę nową podstawę oskarżenia.

Co się stanie, jeśli w trakcie rozprawy przyznam się do winy w odniesieniu do wszystkich lub niektórych z postawionych mi zarzutów?

Kara nie ulega automatycznemu obniżeniu.

Jakie prawa przysługują mi na rozprawie?

Czy muszę być obecny na rozprawie? Czy muszę być obecny w trakcie całej rozprawy?

Zawsze może cię reprezentować adwokat. W wyjątkowych przypadkach będziesz musiał stawić się osobiście na wezwanie do stawiennictwa w sądzie, które musi być doręczone przed rozprawą.

Czy rozprawa może odbywać się bez mojego udziału?

Jeśli nie jesteś obecny na rozprawie, aby odeprzeć stawiane ci zarzuty, ani w tym celu nie reprezentuje cię adwokat, rozprawa będzie się odbywać bez twojego udziału, a sąd wyda wyrok zaoczny.

Czy jeżeli mieszkam w innym państwie członkowskim mogę uczestniczyć w rozprawie za pośrednictwem wideokonferencji?

Nie.

Czy jeżeli nie znam języka, w którym prowadzone jest postępowanie, będzie mi przysługiwać prawo do skorzystania z pomocy tłumacza?

Tak.

Czy muszę mieć adwokata?

Nie, z wyjątkiem postępowania toczącego się przed sądem przysięgłych.

Czy zostanie mi wyznaczony obrońca?

[arkusz informacyjny 1](#)

Czy mam prawo do zmiany adwokata?

Tak, bez konieczności podania powodów.

Czy podczas rozprawy mogę zabrać głos?

Tak.

Czy podczas rozprawy muszę zabrać głos?

Nie ma takiego obowiązku.

Jakie konsekwencje zostaną wyciągnięte, jeśli w trakcie postępowania nie będę mówił prawdy?

Masz prawo do nieobciążania samego siebie oraz do swobodnego wyboru strategii obrony. Obejmuje to również prawo do odmowy wyjaśnień.

Jakie prawa przysługują mi w odniesieniu do obciążających mnie dowodów?

Czy mogę zakwestionować obciążające mnie dowody?

Tak.

W jaki sposób?

Zwracając się na rozprawie do sędziego o przeprowadzenie dodatkowych czynności.

Dlaczego?

Aby wykazać bezpodstawność zarzutów.

Jakie dowody mogę powołać na swoją korzyść?

Wszelkie dokumenty, wniosek o kontreksperytyzę, wniosek o przesłuchanie nowego świadka itp.

Czy aby zebrać dowody na moją korzyść, mogę skorzystać z usług prywatnego detektywa?

Tak.

Czy takie dowody są dopuszczalne?

Tak.

Czy mogę zwrócić się do świadka, by zeznawał na moją korzyść?

Tak.

Czy ja i mój obrońca możemy przesłuchiwać innych świadków w sprawie?

Tak, za pośrednictwem policji lub sędziego.

Czy ja i mój obrońca możemy kwestionować ich zeznania?

Tak.

Czy informacje o mnie z rejestru karnego będą brane pod uwagę?

Tak.

- Jakiego rodzaju informacje?

Informacje o dotychczasowych wyrokach skazujących.

- W jakich okolicznościach? Na jakim etapie?

Informacje te umożliwiają podwojenie wymiaru kary i mogą uniemożliwić zastosowanie środków na twoją korzyść.

- Czy będą uwzględniane dotychczasowe wyroki skazujące wydane w innych państwach członkowskich?

Tak, informacje takie mogą zostać przekazane sędziemu.

Co nastąpi na końcu rozprawy?

Jak może zakończyć się rozprawa?

- uznaniem niedopuszczalności postępowania, jeżeli doszło do naruszenia jednej z istotnych zasad. Możliwe jest jednak przeprowadzenie nowej rozprawy;
- wyrokiem uniewinniającym, jeśli twoja wina nie została udowodniona ponad wszelką wątpliwość;
- wyrokiem skazującym.

W przypadku wydania wyroku skazującego sędzia, zależnie od charakteru przestępstw popełnionych przez niego skazanego i informacji o dotychczasowej karalności, może wybrać pomiędzy:

- karą pozbawienia wolności;
- karą ograniczenia wolności. Pod rygorem pozbawienia wolności lub grzywny skazany jest obowiązany do wykonywania przez rok nieodpłatnej pracy na cele społeczne;
- karą grzywny;
- zawieszeniem wykonania kary lub odroczeniem wydania wyroku, ewentualnie obwarowanym pewnymi warunkami (np. brak powrotu do przestępstwa, udział w specjalnym szkoleniu, obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych miejscach) na okres od roku do pięciu lat;
- orzeczeniem o winie bez wymierzania kary (*simple déclaration de culpabilité*).

Jaką rolę w postępowaniu sądowym odgrywa pokrzywdzony?

Pokrzywdzony może zabierać głos odnośnie do okoliczności, które go dotyczą, oraz domagać się zasądzenia odszkodowania pieniężnego.

W jaki sposób?

Ustnie lub składając pisemny wniosek.

Na jakim etapie?

Podczas rozprawy, po przesłuchaniu cię przez sędziego.

Więcej informacji można znaleźć w arkuszu informacyjnym dotyczącym [praw ofiar przestępstw](#).

Ciekawe strony

[Adresy sądów](#)

[Strona internetowa Ministerstwa Sprawiedliwości](#)

[Adresy zakładów karnych](#)

■ Ostatnia aktualizacja: 14/09/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.